

26.6.2025

ASIA Poikkeaminen luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaisesta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä koskevasta kiellosta

HAKIJA Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus

VIREILLETULO 28.3.2025

HAKEMUS Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskus hakee luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukaista lupaa saada poiketa lain 78 §:n 2 momentissa tarkoitettua liito-oravan suojelusta Finnoossa, Finnoon keskuksen alueella. Lupaa haetaan Meritien varressa olevan Syvänsalmenmetsän alueella sijaitsevien kahden liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikan heikentämiselle.

Lupaa haetaan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ympäröivän puuston osittaiselle kaatamiselle, eli lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiselle. Liito-oravan elinympäristöjen laatu Finnoon alueella heikkenee puustoisien alueen supistuessa. Luvan mukaisilla toimilla ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta liito-oravan kulkuyhteyksiin. Säilyvän liito-oravan elinympäristön osan, lisääntymis- tai levähdyspaikkojen sekä kulkuyhteyksien ekologinen toiminnallisuus säilyy.

Liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikan läheisyydestä on tarve kaataa puita, jotta Finnoon keskuksen asemakaavan (nro 441501) mukaisesti Meritietä voidaan korottaa ja leventää, Ridarinreitti ja muut yhteydet rakentaa valmiiksi, liito-oravien asuttaman metsikön reunalla siirtää Djupsundsbäcken puron uomaa, poistaa Djupsundsbäcken puron uomasta veden virtausta padottavia rakenteita sekä rakentaa Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vaatimat vahvistukset.

Finnoon keskuksen asemakaavan mukaiselle rakentamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Länsimetron linja on jo toteutettu maan alle ja Finnooseen on jo rakennettu metroasemien sisäänkäynnit, joista toinen edellyttää Meritien korottamista. Djupsundsbäcken purossa on pahoja hulevesitulvia. Tulvavedet nousevat liito-oravien asuttamaan metsikköön. Metsikön vettyminen voi aiheuttaa puiden ennen aikaista kuolemista. Djupsundsbäckenin uoman siirrolla sekä poistamalla uomasta padottavia rakenteita lievennetään hulevesitulvia nopeuttamalla veden virtausta ja luomalle vedelle laajempi tilan nousta.

Yleiskuvaus tilanteesta

Espoon kaupunkisuunnittelukeskukselle on myönnetty liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämistä koskeva kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa 28.11.2014 (UUDELY/3461/2014) Finnoon metrokorttelin alueelle Finnoon osayleiskaavan ja Finnoon I asemakaavan (myöhemmin Finnoonkallio 442400 sekä Finnoon keskus 441500, ja edelleen 441501, nimetyt asemakaavat) mahdollistamiseksi. Lupa oli voimassa 31.12.2019 saakka. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus haki vuonna 2019 poikkeusluvan voimassaolon jatkamista viidellä vuodella, ja lupaa jatkettiin 31.12.2024 saakka (UUDELY/1698/2019). Jatkoluvan hakemisen syynä oli tällöin Finnoon keskuksen asemakaavan (441500) viivästyminen valitusten takia.

Aiemmin valmisteltu Finnoon keskus (nro 441500) asemakaavan muutos kumoutui korkeimmassa hallinto-oikeudessa, perusteena riittämätön linnustoarvojen suojelu (KHO:2021:56). Asemakaavan muutos valmisteltiin uudelleen linnustoarvojen osalta tarvittavin sisältömuutoksin vuosina 2021-2022, ja se sai lainvoiman osittain maaliskuussa 2023, ja täysimääräisesti heinäkuussa 2024. Finnoon keskuksen alkuperäinen poikkeuslupa (UUDELY/3461/2014) ja sille myönnetty voimassaolon jatkoaika (UUDELY/1698/2019) päättyivät 31.12.2024. Finnoon keskuksen aiemman asemakaavamuutoksen kumoutumisen myötä asemakaavan voimaantulo alueella viivästy. Asemakaavamuutoksen mukaisen Meritien suunnitelmat ovat valmiita ja kadun korottaminen ja leventäminen tulee vaatimaan jo aiemmin myönnetyn poikkeamisen mukaisia puunkaatoja. Meritien rakentamisen on suunniteltu alkavan arviolta vuonna 2025, tai niin pian kuin mahdollista.

Espoon kaupunkitekniikan keskuksella on tarve toteuttaa asemakaavan mukaisesti Meritien korotus ja levennys sekä sen ohella Ridarinreitti, Hyljeluodonpolku ja Havaintopolku, joiden pohjat on jo tehty valmiiksi sekä rakentaa Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vaatimat vahvistukset. Meritien tasaus nousee merkittävästi nykyisestä maanpinnasta. Meritielle on tulossa tukimuuri Syvänsalmenmetsän puolelle sekä Syvänsalmensilta, jonka Djupsundsbäckenin uoma ja Ridarinreitti alittavat. Nykyinen Djupsundsbäckenin uoma jää osittain kadun rakenteiden alle, jolloin yhteys nykyiseen uomaan Syvänsalmenmetsässä katkeaa.

Siirtämällä uoma asemakaavan mukaiselle paikalle Ridarinreitin eteläpuolelle minimoidaan vaikutukset Syvänsalmenmetsän puustolle ja mm. mahdollistetaan uoman kunnossapito jatkossa. Djupsundsbäckenin uoma on tulvinut Finnoon ja Hannuksenpellon alueella viime vuosina usein. Kiinteistöjä on kastunut ja katuja on jouduttu väliaikaisesti sulkemaan. Myös liito-oravien ydinalueen puusto on kärsinyt tulvista. Havaintopolun kohdalla on Djupsundsbäckenin uomassa pahoin

padottava rumpu, joka tulisi uusaa, jotta toistuvista tulvista päästäisiin eroon. Tähän on Kaupunkitekniikan keskus toteuttamassa erillisten lupien mukaisesti uuden rummun sekä muuttamassa viereisen rummun kohdan avouomaksi. Maan heikon kantavuuden takia Skarpnäsin aukio ja Skarpnäsinpolku on rakennettava korkeammalle kuin Syvänsalmen metsä. Korotusten maaluiskat edellyttävät Syvänsalmenmetsän reunimmaisten puiden kaatoja, koska maaluiskat vaurioittavat reunapuuston juuristoa niin, että puut tulevat kuolemaan ennenaikaisesti.

Poikkeamisluvan mukaisista toimista on neuvoteltu Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa kesällä ja syksyllä 2024. ELY-keskuksen ohjauksen myötä on päädytty ratkaisuun, jossa alueelta on kaadettu syksyllä 2024 voimassa olleen poikkeamispäätöksen UUDELY/1698/2019 mukaisesti vain se puusto, joka aivan varmuudella olisi tullut jäämään Meritien katurakentamisen alle. Kaupunki hakee uutta poikkeamislupaa alueelle, jotta poikkeuslupa olisi voimassa myös rakentamisen aikana vuodesta 2025 alkaen, jotta tulevana työmaa-aikana voidaan tarkkaan harkiten toteuttaa vielä tarvittavat puunkaadot. Alueella tullaan tällöin työmaa-aikana poikkeamisluvan puitteissa toteuttamaan vain välttämättömimmät puunkaadot (sen sijaan että puita olisi kaadettu jo ennen työmaa-ajan alkamista laajamittaisemmin).

Lopputilanteessa Syvänsalmenmetsässä säilyy kaksi liito-oravien lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Lisääntymis- tai levähdyspaikkojen rajausten sisältä ei kaadeta puita. Puiden kaadot tekevät uuden metsänreunan ja pienentävät hiukan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ympäröivän metsikön pinta-alaa. Puiden kaatojen jälkeen kummankin lisääntymis- tai levähdyspaikan ympärille jää kuitenkin edelleen yhtenäinen metsikkö, joka tarjoaa liito-oraville ravintoa ja suojaa. Puiden kaadot eivät katkaise liito-oravien nykyisiä kulkuyhteyksiä Syvänsalmenmetsästä Finnoon ja Kaitaan liito-orava-alueille. Poikkeuslupaa liito-oravan suojelusta haetaan täten Syvänsalmenmetsän kahden lisääntymis- tai levähdyspaikan heikentämiselle.

Finnoon keskuksen ensimmäinen poikkeuslupa (UUDELY/3461/2014)

Luvan myöntämisaikana vuonna 2014 Finnoon alueella oli kolme erillistä ydinaluetta (pohjoinen, keskimäinen ja eteläinen), jotka niihin liittyvän soveltuvan elinympäristöalueen kanssa muodostivat yhden kokonaisuuden. Vuoden 2014 poikkeuslupa myönnettiin silloisen ns. pohjoisimman ydinalueen hävittämiseen ja ns. keskimäisen ydinalueen (nyk. Syvänsalmenmetsän ydinalue) heikentämiseen.

Poikkeuslupa UUDELY/3461/2014 on myönnetty seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2019 sakka.

2. Puuston poistoa tai muita liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävittäviä tai heikentäviä töitä ei saa tehdä liito-oravan lisääntymisaikana 1.4.-31.7.
3. Espoon kaupunki veloitetaan niihin liito-oravalle aiheutuvien haittojen lieventämistoimiin, jotka se on luvan hakijana esittänyt hakemuksessaan.
4. Hakijan on seurattava Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla liito-oravan elinpiirin, jonka alueelle lupa myönnetään, tilaa vuosittain 5 vuotta rakentamistoimien aloittamisesta alkaen. Raportti seurannan tuloksista on toimitettava vuosittain 31.12. mennessä ELY-keskukselle.
5. Lupa ei oikeuta liito-oravayksilöiden tahalliseen häirintään tai tappamiseen.

Espoon kaupunki on noudattanut luvan kaikkia ehtoja. Luvan myöntämisen jälkeen ns. pohjoisen ydinalueen puusto on kokonaan poistettu ja pohjoinen ydinalue siten hävitetty. Keskimmäistä ydinaluetta (Syvänsalmenmetsä) heikentäviä toimenpiteitä on toteutettu aikanaan osin, mutta ei kokonaisuudessaan. Alueelle on tehty vesihuolto ja ulkoilureittien pohjia. Meritien parannus ja muut jatko-toimenpiteet tällä alueella jäivät odottamaan lainvoimaista asemakaavaa (Finnoon keskus 441500, sittemmin Finnoon keskus 441501).

Alueella on toteutettu lieventämistoimet, joita hakemuksessa on esitetty. Liito-oravalle on säilytetty riittävästi elinympäristöä laajemmin Finnoon alueella (yli 10 ha). Alueellisten latvusyhteyksien heikoille kohdille on tehty puuston täydennysistutuksia. Alueelle on viety kaupungin toimesta 10 liito-oravapönttöä vuonna 2017 (minimivaatimus oli 5). Alueelle on laadittu seurantasuunnitelma vuonna 2016. Liito-oravaseurantaa on toteutettu luvassa sovitusti ja alkuperäisen suunnitelman mukaan ensin vuosina 2016-2019. Koska Finnoon keskuksen asemakaavan mukainen rakentaminen ei ole täysimääräisesti alkanut vielä, on seurantaa jatkettu lisäksi vuosina 2020-2024 (jatkuu yhä).

Ensimmäisen poikkeuslupan jatkolupa (UUDELY/1698/2019)

Poikkeuslupa (UUDELY/3461/2014) oli umpeutumassa ja sille haettiin jatkoa 2019 tilanteessa, jossa Finnoon osayleiskaava oli hyväksytty valtuustossa 17.10.2016. Korkein hallinto-oikeus oli hylännyt 23.7.2018 Finnoon osayleiskaavaa koskevat valitukset, ja osayleiskaava oli tullut voimaan (kuulutettu 8.8.2018). Finnoon keskuksen asemakaava (441500) oli hyväksytty valtuustossa 10.12.2018. Kaavan hyväksymispäätöksestä oli valitettu, ja Finnoon keskuksen asemakaavan arvioitiin tuolloin tulevan lainvoimaiseksi aikaisintaan vuonna 2021.

Lainvoimaisen asemakaavan perusteella arvioitiin laadittavan puisto- ja katusuunnitelmat aikaisintaan vuonna 2021, jolloin esirakentamisen edellyttämät puiden poistot luvan mukaisilta liito-oravien alueilta olisi päästy tekemään aikaisintaan vuonna 2022.

Jatkolupa haettiin ja saatiin vuonna 2019. Jatkoluvan hakemisen syynä oli asemakaavan viivästymisen valitusten takia. Jatkoluvassa jatkettiin alkuperäisen luvan (UUDELY/3461/2014) voimassaoloaika. Jatkoluvan yhteydessä ei muutettu alkuperäisen poikkeusluvan ehtoja. Meritien parannus ja muut jatkotoimenpiteet tällä alueella jäivät kuitenkin yhä odottamaan lainvoimaista asemakaavaa (Finnoon keskus 441500, sittemmin 441501). Arviot aikatauluista osoittautuivat varsin epärealistisiksi Finnoon keskuksen asemakaavamuutoksen 441500 kumouduttua. Alueen uusi asemakaava (Finnoon keskus 441501) sai lainvoiman lopulta vasta heinäkuussa 2024.

Tilanne vuonna 2025

Finnoon keskuksen asemakaava on saanut lainvoiman heinäkuussa 2024. Finnoon aluetta ollaan kehittämässä aiemmasta yhdyskuntahuollon alueesta metroluonteeseen tukeutuvaksi korttelitehokkuudeltaan tiiviiksi asuinalueeksi. Länsimetron aseman rakentaminen ja Finnoon alueen toteutus ovat valtion MAL-aiesopimuksen mukaista yhdyskuntarakenteen eheyttämistä rakenteilla olevaan raideliikenneverkkoon tukeutuen.

Alueen pääkatuverkko, eli Suomenlahdentie, Finnoonsilta ja Kaitaantie on jo rakennettu. Myös Länsimetro Kivenlahteen asti on jo toteutettu, ja Finnoon asema avattu käyttöön. Asemalla on tällä hetkellä käytössä kaksi sisäänkäyntiä, mutta toisen sisäänkäynnin ottaminen käyttöön täysimittaisesti edellyttää Meritien korotusta ja levennystä.

Finnoon keskuksen alueella on tehty maaperän puhdistamistöitä sekä alueen tulevaa rakentamista palvelevaa esirakentamista. Finnoon metroasema, siihen liittyvät huoltokuilut ja sisäänkäynnit ovat valmistuneet. Syvänsalmenmetsän alueella on toteutettu vesihuoltoverkostoa ja samassa yhteydessä tehty ulkoilureittien pohjatöitä. Näiden toimien tekeminen on vaatinut aiemman poikkeamisen mukaisia puunkaatoja alueella. Finnoon keskuksen eteläpuolinen HSY:n Suomenojan jätevedenpuhdistamo on poistettu käytöstä. Jätevedenpuhdistamon purku-urakka on käynnissä ja jatkuu arviolta vuoden 2025 loppuun asti.

Finnoon metrokeskusta ympäröivä muu rakentaminen on edennyt siten, että metroaseman valmistumisen jälkeen Syvänsalmenmetsän liito-oravan ydinalueen ja Meritien länsipuolelle on tehty uusi katu: Syvänsalmenkatu, joka jatkuu lännessä Lapintilankatuna. Tämän kadun varteen on jo rakentunut ja rakentumassa asuinrakennuksia. Lisäksi

Finnoon keskuksen pohjoispuolella Matroonankadun alueen teollisuusrakennuksia on purettu ja uusien asuinrakennusten rakentaminen on alkanut keväällä 2022. Matroonankadun alueella on rakennettu myös uusia katuja. Länsimetro on rakentanut kesällä 2022 Finnoon keskuksen alueelle väliaikaisen liityntäpysäköintialueen. Finnoonkallion alueen aiemmat talot on purettu loppuvuodesta 2021 ja uudet asuinrakennukset tehty tilalle. Syvänsalmenpuiston rakentaminen Djupsundsbäckenin puron varteen Meritien länsipuolella on alkanut kesäkuussa 2022. Leikkipuiston, raittien ja sillan lisäksi kehitetään itä-länsisuuntaista liito-oravayhteyttä. Puistoa täydentävät puuistutukset on tehty syksyllä 2023.

Djupsundsbäckenin puron uoma ollaan arviolta vuonna 2025 siirtämässä Syvänsalmenmetsän kohdalla ja sen alajuoksulla HSY:n jätevedenpuhdistamon tontin vieressä padottavia rumpuja ollaan vaihtamassa suurempiin ja osin poistamassa. Meritien parantamisen ja Ridarinreitin kävelyn ja pyöräilyn yhteyden rakentamisen on suunniteltu alkavan vuonna 2025.

Osa alueen katu- ja puistosuunnitelmista on jo lainvoimaisia, esimerkiksi Meritie ja osa Syvänsalmenmetsän alueesta. Muuten Finnoon alueen katusuunnitelmat ovat alustavia, koska hallinnollista prosessia ei ole voitu viedä eteenpäin aikataulussa, asemakaavan valitusprosessin vuoksi. Nyt kun asemakaava on saanut lainvoiman, voidaan kaikkia katu- ja puistosuunnitelmia taas edistää. Puistosuunnitelmien laadinta on parhaillaan käynnissä Finnoon keskuksen asemakaava-alueen Suomenlahdentien eteläpuolisten osien osalta. Liitteenä olevien suunnitelmaotteiden mukaisesti on suunniteltu Finnoon ns. keskimmäiseen liito-oravan ydinalueeseen (Syvänsalmenmetsä) kohdistuvat toimenpiteet, joiden toteuttamisen tällä hakemuksella haettava poikkeuslupa mahdollistaisi vuonna 2025 tai sen jälkeen.

Kaupunkitekniikan keskuksella on tarve toteuttaa Finnoon keskuksen asemakaavan mukaisesti Meritie ja sen ohella Ridarinreitti, Hyljeluodonpolku ja Havaintopolku valmiiksi. Meritien taseus nousee merkittävästi nykyisestä maanpinnasta. Meritielle on tulossa tukimuuri Syvänsalmenmetsän puolelle sekä Syvänsalmensilta, jonka Djupsundsbäckenin uoma ja Ridarinreitti lopputilanteessa alittavat. Asemakaavan mukainen pohjoinen katualueen ylittävä eko-2-yhteys toteutetaan puuistutuksin kadun kummallekin puolen. Meritien eteläisempi eko-2 yhteys katualueen yli toteutuu olevien puiden kautta. Lisäksi tehdään puuston täydennysistutuksia. Nykyinen Djupsundsbäckenin uoma jää katualueella osittain kadun rakenteiden alle, jolloin yhteys nykyiseen uomaan Syvänsalmenmetsässä katkeaa. Siirtämällä uoma asemakaavan mukaiselle paikalle Ridarinreitin eteläpuolelle minimoidaan vaikutukset Syvänsalmenmetsän puustolle ja mm. mahdollistetaan uoman kunnossapito jatkossa. Uusi uoma muotoillaan niin, että syntyy alivirtaamauoma ja tulvatasanne.

Uomanvarrelle tehdään lisäksi puuston täydennysistutuksia. Ridarinreitin eteläreunassa on lopputilanteessa tukimuuri. Asemakaavassa s-2 merkinnällä oleva liito-oravan ydinalueen puusto suojaidataan rakentamistyön ajaksi.

Maan heikon kantavuuden takia Skarpnäsin aukio ja Skarpnäsinpolku on rakennettava korkeammalle kuin Syvänsalmen metsä. Korotusten maaluiskat edellyttävät Syvänsalmenmetsän reunimmaisten puiden kaatoja, koska maaluiskat vaurioittavat reunapuuston juuristoa niin, että puut tulisivat kuolemaan.

Djupsundsbäckenin uoma on tulvinut usein Finnoon ja Hannuksenpellon alueella viime vuosina. Kiinteistöjä on kastunut ja katuja on jouduttu väliaikaisesti sulkemaan. Myös liito-oravan ydinalueen puusto Syvänsalmenmetsässä on kärsinyt tulvimisesta. Havaintopolun kohdalla on Djupsundsbäckenin uomassa pahoin padottava rumpu, joka tulisi uusiksi, jotta toistuvista tulvista päästäisiin eroon. Tähän on Kaupunkitekniikan keskus toteuttamassa erillisten lupien mukaisesti DN1600 rummun paalulaattoineen sekä muuttamassa viereisen rummun kohdan avouomaksi. Uusi uoma muotoillaan niin, että syntyy alivirtaamauoma ja tulvatasanne. Rumpu sijaitsee kaavan mukaisella eko-1 alueella. Puustoa kaadetaan rummun ja uuden avouoman kohdalta sekä rajoitetusti rummun eteläpuolelta työtilaksi. Rakentamistyön yhteydessä tehdään puuston täydennysistutuksia. Säilyvä puusto suojaidataan rakentamistyön ajaksi.

Edellä kuvatut tarkoituksenmukaiset toimenpiteet edellyttävät jossain määrin puiden kaatamista liito-oravan ydinalueelta sekä liito-oravien kulkuyhteydeltä, joka kiertää Finnovikenin kosteikkoa sen eteläpuolelta. Meritien varren puustolle on teetetty puustomittaus. Tarkan suunnittelun ja tämän hakemuksen mukaisen uuden poikkeusluvan tavoitteena on minimoida liito-oravalle kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Tähän päästään laatimalla tarkat suunnitelmat rakentamisesta ennen puiden kaatojen täysimittaista toteuttamista, ja kaatamalla uuden poikkeusluvan avulla puita ainoastaan tarpeen mukaan ja vasta työmaa-aikana, jolloin puita ei kaadeta enempää kuin on aivan välttämätöntä, ja mahdollisimman suuri määrä olevaa täysikasvuista puustoa säilyy. Vuoden 2024 syksyllä aikavälillä 4.-22.11.2024 alueella on tehty ne puunkaadot, jotka tässä luvassa mainittujen rakentamisurakoiden valossa on tiedetty joka tapauksessa ehdottoman välttämättömiksi. Puunkaadoista on tiedotettu alueella. Kaadot ovat aiemman poikkeusluvan mukaisia, ja ne on tehty kyseisen luvan voimassaoloaikana.

Perusteet uuden poikkeusluvan hakemiselle

Yleisperusteena uuden poikkeusluvan hakemiselle on aiemman poikkeusluvan ja sen jatkoluvan voimassaolon umpeutuminen

(UUDELY/3461/2014, UUDELY/1698/2019). Aiemman luvan mukaisia toimia ei ole vielä kukaan täysimääräisesti toteutettu, joten näille toimille haetaan uutta lupaa.

Kaikkia toimia ei ole pystytty tekemään kadunrakentamisen työmaajasta erillään eli ennakoivasti, ilman että otettaisiin riski heikentää liito-oravan elinolosuhteita turhaan tai suuremmissa määrin kuin on aivan välttämätöntä. Syvänsalmenmetsästä ja liito-oravien kulkuyhteyksiltä kaadettavien puiden määrä halutaan minimoida. Meritien korottamisessa ja leventämisessä esimerkiksi suoraan katurakenteiden alle tulevaisuudessa jäävien puiden puunkaadot on ollut mahdollista ennakoida, mutta työmaa-aikaiset työtilavaatimukset ja suojavyöhykkeet sekä uuden metsänreunan olosuhteiden muutoksen seurauksina syntyvät puustovauriot ovat vaikeita tarkasti arvioida. Myös ympäristölleen vaaralliseksi muodostuvia puita voidaan joutua poistamaan myöhemmin, puustoisien alueiden reunavyöhykkeen siirtyessä puunkaatojen myötä ja puiden kasvuolosuhteiden muuttuessa.

Liito-oravatilanne Finnoon alueella on säilynyt pääpiirteiltään ennallaan jo pitkään, ja liito-oravien todettu seurannoissa asuttavan Finnoon ydinalueita. Koska alueen asemakaavan peruseräpäätökset ja suunnitelmat ovat hyvin samankaltaisia kuin jo vuonna 2014, haetaan lupaa samoille toimille (siltä osin kuin toimenpiteitä ei ole vielä toteutettu) ja pitkälti samoin perustein kuin tuolloin. ELY:n kehotuksesta haetaan kuitenkin uutta lupaa eikä jatkoa aiemmille luville, ja liiteaineistot on päivitetty nykykäytäntöjen ja nykytilanteen mukaisiksi.

Erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy

Liito-oravan suojelusta poikkeamiselle on hakemuksen kohteessa luonnonsuojelulain mukainen erittäin tärkeä yleisen edun kannalta pakottava syy.

Finnoon metroasema ympäristöineen on pääkaupunkiseudun merkittävä täydennysrakentamiskohde keskellä tiivistä taajamarakennetta. Finnoon metroasema mahdollistaa noin 14 000 – 16 000 uuden asukkaan alueen rakentumisen. Finnoon täydennysrakentaminen sijoittuu pääosin kaupungin omistamalle alueelle, jossa on väistyviä yhdyskuntahuollon ja teknisen huollon korttelialueita. Finnoon alueen täydennysrakentaminen kytkeytyy myös Espoon kaupunginvaltuuston 12.10.2009 päätökseen siirtää nykyinen HSY:n jätevedenpuhdistuslaitos Blominmäkeen. Vuonna 2023 Blominmäen puhdistamo korvasi Suomenojan puhdistamon. Suomenojan puhdistamon toiminta päättyi tammikuun lopussa 2023.

Metrokeskuksen rakentaminen ja asumisen tiivistäminen sen ympärillä tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, toteuttavat Uudenmaan maakuntakaavaa ja Espoon eteläosien yleiskaavaa raideliikenteen osalta sekä Finnoon osayleiskaavaa. Valmisteilla olevissa

asemakaavoissa metroaseman 600 metrin jalankulkuvyöhykkeelle asemakaavoitetaan merkittävä määrä maankäyttöä, eli asumista, julkisia palveluja, toimistoja sekä liiketilaa yhteensä noin 450 000 k-m². Edellä mainitusta rakennusoikeudesta tulevan Meritien, Suomenlahdentien ja lintukosteikon rajaamiin kortteleihin sijoittuu noin 290 000 k-m².

Hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä, ja sen avulla voidaan edistää kestävästä yhdyskuntarakennetta tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle.

Maankäytöllisillä ratkaisulla vaikutetaan ympäristöön hyvin pitkällä aikavälillä. Maankäytön muuttuminen ja kehittyminen vaatii kuitenkin myös liikennejärjestelyiden muuttamista ja parantamista. Tavoitteena oleva Finnoon kestävä yhdyskuntarakenne kokonaisuutena vaatii myös Meritien korottamista ja leventämistä ja Djupsundsbäckenin uoman siirtoa sekä Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vaatimat vahvistukset. Muutokset ovat tarpeen alueen liikenneturvallisuuden, liikenteen toimivuuden, alueen tulvasuojelun sekä kestävien liikkumismuotojen edistämisen takia

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Poikkeamishakemuksen myöntämisen edellytyksenä on, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole löydettävissä. Finnoossa edellytys toteutuu, sillä metroaseman sijainnille ja aseman vaatimalle maankäytölle ei ole ollut mahdollista löytää vaihtoehtoja. Metrolinja ja asema on tällä hetkellä jo toteutettu alueelle. Finnoon keskuksen kaavamuutosten mukaisen maankäytön mahdollistamiseksi Meritien korottaminen ja leventäminen sekä Djupsundsbäckenin puron siirto ovat välttämättömiä toimia. Katujärjestelyjen parantaminen ei ole mahdollista ilman Meritien katualueen leventämistä ja korottamista.

Finnoon metroasema on seuraava asema Matinkylän metroaseman jälkeen. Kallioperän heikko laatu Matinkylän länsipuolella ja jo toteutettu Länsimetron tunneliverkko ovat aikanaan lukinneet metroaseman sijoituskohdan Finnoon alueella. Aseman kahden sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä on parhaat edellytykset tiiviille kaupunkirakenteelle, koska paikan kallioperä ja korkotaso merenpinnasta mahdollistavat tiiviin kaupunkirakenteen kustannustehokkaan ja turvallisen toteutuksen. Metroaseman 600 metrin jalankulkuetäisyydelle voidaan sijoittaa rakennusoikeutta noin 450 000 k-m², joka mahdollistaa noin 8 800 asukkaan sijoittumisen joukkoliikenteen parhaimman palvelutason alueelle.

Meritien katualue täytyy korottaa ja leventää alueen kehittämisen yhteydessä. Finnoon keskuksen alueella yleisesti korot nousevat lopputilanteessa jopa +6 metriä nykytilanteeseen verrattuna, näin esimerkiksi Meritien uuden katualueen kohdalla. Katu tulee nostaa

korkealle, jotta se saadaan ylittämään Djupsundsbäckenin puro. Lisäksi alueella risteävien pää- ja kokoojakatujen pituusgeometriat edellyttävät uutta korkoasemaa. Metroaseman toinen sisäänkäynti aukeaa myös tähän samaan katualueen uuteen korkoon. Katualueen korottaminen uuteen korkotasoon on välttämätöntä myös siksi, että nykytilassaan katualue on hulevesi- ja meritulville altis. Välttämättömät korkotasot ja kadun nousu vaikuttavat myös siihen, että luiskaukset vievät paljon tilaa.

Suunnitelmat on laadittu niin, että Syvänsalmenmetsän alueen puustosta Meritien itäpuolella joudutaan kaatamaan mahdollisimman vähäinen määrä. Meritien länsipuolella on rakentuneita asuinkortteleita, sekä pysäköintilaitos, joten Meritien katualueen laajentaminen länteen ei ole kohtuullisin toimin mahdollista. Katujärjestelyjen parantamisen vaatimaa katualueen tilaa ei ole mahdollista kaventaa tai kadun linjausta muokata siten, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat voisivat säilyä heikentymättä.

Poikkeaminen ei aiheuta haittaa liito-oravan suotuisan suojelutason säilyttämiselle

Finnoon liito-oravien elinympäristö, tausta ja nykytilanne

Espoossa oli 2010-luvun alussa jo runsaasti havaintoja liito-oravasta, mutta ennen vuotta 2012 oli vain yksittäisiä havaintoja Länsiväylän eteläpuoliselta alueelta, Matinkylän eteläosassa ja Suvisaaristossa. Finnoon alueelta osayleiskaavaa tai asemakaavaa varten tehdyissä luontoselvityksissä ei löydetty havaintoja liito-oravasta. Vasta vuoden 2012 Länsimetron jatkeen maanlaista asemakaavaa varten tehdyssä luontoselvityksessä (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy) löytyi useampia samanaikaisia havaintoja laajalta alueelta. Vuonna 2012 Finnoon alueen havainnot keskittyivät nykyisen sataman lähelle ja HSY:n Suomenojan jätevedenpuhdistamon alueen pohjoispuolelle (Syvänsalmenmetsään).

Löydösten pohjalta käynnistettiin Uudenmaan ELY-keskuksen suosituksesta laaja liito-oravalle soveltuvien elinympäristöjen ja yhteyksien kartoitus (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy), jossa käytiin läpi lajin elinympäristöksi soveltuvat metsäkuviot ja liikkumisympäristöksi soveltuvat puustoiset alueet. Kevättalvella 2013 kyseiset kuviot tarkastettiin Kivenlahden ja Haukilahden väliseltä vyöhykkeeltä Länsiväylän eteläpuolelta. Tässä yhteydessä liito-oravia havaittiin Finnoossa myös kolmannelta metsäkuviolta aiempien havaintojen pohjoispuolelta (ns. Finnoon pohjoinen ydinalue). Vuoden 2013 pohjoinen havainto sijoittui alueelle, johon metroaseman sisäänkäynnit ja kaupunkirakenteeltaan tiivein metroasemaympäristö oli tarkoitus sijoittaa. Finnoossa teetettiin liito-oravaselvitykset tämän jälkeen vuosina 2012, 2013 ja 2014. Lisäksi Matinkylän ja Kaitaan alueella tehtiin liito-oravien radiopantaseuranta, jossa lajin käyttäytymistä kaupunkimaisessa ympäristössä voitiin todentaa. Talvella 2013-2014 on Espoon Suur-

Matinkylän ja Suur-Espoonlahden alueille tehty laajempi selvitys liito-oravien ja maankäytön yhteensovittamisesta, jossa Finnoo oli yksi tarkasteltavista kohteista.

Finnoon elinympäristössä on ollut kolme ydinalueeksi tunnistettua aluetta, joita yhdistivät latvusyhteydet. Ns. pohjoinen ydinalue on hävitetty ensimmäisellä poikkeusluvalla. Tämä pohjoinen ydinalue on ollut pinta-alaltaan Finnoon pienin, kooltaan 1,21 ha. Syvänsalmenmetsän ydinalue on aiemman poikkeamisen yhteydessä arvioitu kokonaisuudessa merkittävimäksi papanahavaintojen ja puustorakenteen perusteella. Nykyisin Finnoossa on yhä asuttuja liito-oravan ydinalueita Syvänsalmenmetsän alueella sekä etelämmässä Hyljelahdentien varressa, kuten jo ensimmäistä poikkeuslupaa myönnettäessä. Lisäksi Finnoon entisen puhdistamoalueen eteläosasta on rajattu aiemman poikkeusluvan myöntämisen jälkeen uusi ydinalue, samoin kuin pieni ydinalue yksityiseltä tontilta läheisen Harppuunakujan varrelta sekä laajempi ydinalue Hyljenimentien varresta Rullaniementien risteyksen länsipuolelta.

Kokonaisuutena Finnoon elinympäristö on katujen, täyttöalueiden ja kunnallisteknisten toimintojen pirstomaa, eikä laajaa yhtenäistä metsäaluetta ole. Ydinalueet ovat kuitenkin hyvien latvusyhteyksien toisiinsa kytkemiä ja ydinalueiden etäisyydet toisistaan vastaavat esimerkiksi Matinkylässä radioseurannassa yhden oravan päivittäin käyttämiä etäisyyksiä. Alueella ja sen lähiympäristössä on nykyisellään useita liito-oravan ydin- ja elinalueita sekä näitä toisiinsa yhdistäviä puustoisia liito-oravan kulkuyhteyksiä. Lisäksi alueelta löytyy liito-oravalle soveltuvia alueita, joilta ei vielä ole havaintoja liito-oravasta.

Finnoon poikkeusluvan mukaista liito-oravaseurantaa on teetetty vuosina 2016-2024 (jatkuu yhä). Finnoon liito-oravaseurannoissa viime vuosina papanahavaintojen määrä on vaihdellut eri vuosina yksittäisistä havainnoista runsasiin papanamääriin ympäri aluetta. Myös pönttöjä on seurannan yhteydessä tarkistettu, samoin kuin kulkuyhteyksien tilaa. Viimeisimpien valmistuneiden seurantojen mukaan (Keiron 2023, 2024), liito-orava asuttaa edelleen Finnoon seuranta-alueen kohteita. Kaikki kolme laajempaa ydinaluetta olivat asuttuja vuonna 2023. Vuonna 2024 kaksi kolmesta laajemmasta ydinalueesta todettiin asutuiksi, ainoastaan entisen puhdistamoalueen eteläosasta rajatulta ydinalueelta ei löytynyt havaintoja liito-oravasta. Syvänsalmenmetsän alue ja eteläisin Finnoon ydinaluekokonaisuus Hyljelahdentien varrella olivat asuttuja.

Finnoon liito-oravatilanteen voi todeta olevan vakaa ja alueella on tehty selvityksiä ja seurantaa kattavasti lähes kymmenen vuoden ajan. Lisäksi alueella on teetetty lukuisia puustomittauksia liito-oravapuuston turvaamiseksi. Uuden poikkeamisluvan hakemista varten on teetetty nykykäytännön mukaiset liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkarajaukset Finnoon ydinalueilta (Keiron, 2024).

Liito-oravan kulkuyhteydet Finnoon alueella

Finnoon pohjoispuolella sijaitseva Länsiväylä muodostaa liito-oraville pitkällä jaksolla kulkuesteen. Suur-Espoonlahden alueen Länsiväylän eteläpuolisten liito-oravaelinympäristöjen ainoat radiopantaseurannoilla varmennetut ylityspaikat Länsiväylän pohjoispuolelle sijaitsevat Järvisilta-nimisen kadun läheisyydessä Hannusmetsän alueella sekä Sammalvuoren kohdalla Länsiväylää. Koska Länsiväylän muodostama estevaikutus ulottuu pitkälle jaksolle, Etelä-Espoon liito-oraville ovat tärkeitä toimivat itä-länsi-suuntaiset yhteydet Hannusmetsän sekä Sammalvuoren suuntaan. Lisäksi toimiva liito-oravien ylityspaikka Länsiväylän varrella on todettu Suvisillan kohdalla Tapiolassa.

Finnoon elinympäristön Syvänsalmenmetsän ydinalue muodostaa parhaan yhteyden itälänsisuunnassa Matinkylän ja Kaitaan/Hannusmetsän alueiden välillä. Länsiväylän eteläpuolella liito-oravilla on yhteismahdollisuus itä-länsisuunnassa Finnoonlaakson ylitse ainakin kahdesta kohdasta. Luhta-alueen pohjoispuolelta lähellä nykyisiä viljelypalstoja on puustoinen metsäsaareke, joka voi yhdessä ympäröivän nuoremman puuston kanssa toimia aikuisille liito-oraville soveltuvana itä-länsi-yhteytenä. Yhteys on toimiva, mutta asiantuntija-arvion perusteella laadultaan melko heikko. Yhteyttä ollaan parhaillaan parantamassa alueelle laadittavan katusuunnittelun yhteydessä. Finnoon altaan ja voimalaitoksen välissä oleva puustokaista yhdessä Finnobäckenin suiston puuston kanssa mahdollistaa nuorille liito-oraville käyttökelpoisen dispersaaliyhteyden. Voimalinjan alla oleva puusto joudutaan turvamääräysten mukaan kuitenkin jatkuvasti pitämään matalana, eikä yhteys siten pitkällä aikajänteellä täytä jatkuvasti aikuisen liito-oravan kulkuyhteyksivaatimuksia. Molemmat tunnetut yhteydet ovat kytköksissä Hannusmetsän suuntaan Finnoon keskeisimmällä ydinalueella sijaitsevan Djupsundsbäckenin purolehdon ja Syvänsalmenmetsän alueen kautta.

Syvänsalmenmetsän sen välittömässä läheisyydessä oleviin ympäröiviin metsiköihin yhdistävät liito-oravan kulkuyhteydet ovat nykytilanteessa toimivia.

Meritien leventäminen ja Djupsundsbäckenin uoman siirto sekä padottavien rakenteiden poistaminen puron uomasta eivät vaikuta merkittävästi heikentävästi Finnoon alueen liito-oravien kulkuyhteyksiin. Katualueen leveyttä on tutkittu ja samoin lopputilanteen reunapuuston korkeutta ja laatua. Myös Meritien levennetty katualue on lopputilanteessa liito-oravalle mahdollinen ylittää. Rakentamisen jälkeen Meritien ja Djupsundsbäckenin puron uoman reunoille istutetaan uusia puita tukemaan liito-oravien kulkuyhteyksiä. Syvänsalmenmetsän pohjoisimmasta ydinalueen osasta, Skarpnäsin alueen kolmiomaiselta metsäalueelta, liito-oravan kulkuyhteydet ovat nykyhetkelläkin

ainoastaan etelän suuntaan toimivat, ja ne tulevat säilymään myös muutosten myötä Ridarinreitin yli.

Liito-oravien elinolosuhteiden parantamistoimenpiteet Finnoossa

Finnoossa liito-oravien elinmahdollisuuksia on aiemmin parannettu lisäämällä lisääntymiseen ja levähtämiseen sopivia pönttöjä sekä säilyville ydinalueille että niiden väliselle elinympäristöalueelle. Tavoitteena on ollut lisätä liito-oravan käytettävissä olevien kolojen ja suojapaikkojen määrää. Uusien pönttöjen lisäämistä ei tällä hetkellä katsota tarkoituksenmukaiseksi, sillä liito-oravalle soveltuvia pönttöjä on nykytilanteessa Syvänsalmenmetsässä noin kymmenen kappaletta. Nyt haettavalla poikkeusluvalla ei ole tarkoitus hävittää yhtään lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Tämä on yksi syy, miksi pönttöjen lisäämistä Syvänsalmenmetsään ei nähdä tarpeelliseksi edelliseen poikkeuslupa- verrattuna.

Espoon kaupunki on jo aiemmin parantanut liito-oravan kulkuyhteyksiä puustoistutuksin Finnoon alueella, mm. Djupsundsbackenin purovarressa sekä Finnoonlaakson lähivirkistysalueilla. Liito-oravien kulkuyhteyksien toimivuutta tarkastellaan Meritien ylityspaikkojen ja Finnovikenin kosteikon eteläisen kulkuyhteyden osalta.

Espoon kaupunki sitoutuu jatkamaan Finnoon liito-oravaseurantaa Syvänsalmenmetsän ydinalueen osalta vielä viiden vuoden ajan mahdollisen myönnettävän poikkeamisluvan mukaisten puunkaatojen aloittamisesta.

Espoon kaupunki sitoutuu myös toteuttamaan Syvänsalmenmetsän ydinalueen välittömässä läheisyydessä tämän hakemuksen liitteissä kuvatuilla suunnitelma-alueilla suunnitelmien mukaiset puuston täydennysistutukset.

Liito-oravan suotuisan suojelutason säilyminen poikkeamisen mukaisessa lopputilanteessa

Poikkeamista liito-oravan luonnonsuojelulain mukaisesta suojelusta haetaan Syvänsalmenmetsän kahden lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiselle. Lopputilanteessa Syvänsalmenmetsässä on yhtenäinen puusto, jonka keskellä säilyy kaksi lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joiden laatu jonkin verran heikentyy metsikön pinta-alan pienentyessä. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologinen toiminnallisuus säilyy.

Liito-oravalle suojaa ja ravintoa tarjoavaa puustoa Meritien varressa joudutaan jonkin verran kaatamaan. Lisääntymis- ja levähdyspaikat itsessään säilyvät koskemattomina. Kaikki pesä- ja kolopuut sijaitsevat kauempana katualueesta, eikä niitä tai pesäpuita välittömästi suojaavia puita jouduta kaatamaan. Ydinalue pienenee jonkin verran, mutta ei niin

pieneksi, että sen ekologinen toiminnallisuus vaarantuisi. Yhteydet ympäröiville liito-orava-alueille säilyvät. Finnoon muille liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikoille tai ydinalueille ei kohdistu toimenpiteitä ja ne säilyvät nykytilassaan. Säilyvien ydinalueiden ympärillä ja niitä yhdistäen Finnoossa on liito-oravan elinympäristöksi soveltuvaa metsää yhteensä noin 10 hehtaaria, jolloin säilyvä metsäalue riittää esimerkiksi kahden naaraan talvehtimiseen ja lisääntymiseen.

Liito-oravan suojelutaso säilyy Espoon näkemyksen mukaan Finnoon alueella ja sen lähiympäristössä poikkeamisen mukaisessa lopputilanteessa suotuisana.

Yhteenveto

Poikkeuslupaa liito-oravan suojelusta haetaan Syvänsalmenmetsän kahden lisääntymis- tai levähdyspaikan heikentämiselle. Lopputilanteessa Syvänsalmenmetsässä säilyy kaksi lisääntymis- tai levähdyspaikkaa.

Poikkeamisen myöntäminen edellyttää, ettei poikkeamiselle ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja että poikkeaminen on tarpeen erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, eikä siitä ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Poikkeamiselle on erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, koska Finnoon alueella täydennysrakentaminen metroaseman läheisyyteen edistää kestäväen yhdyskuntarakenteen tavoitteita ja ratkaisulla voidaan vastata pääkaupunkiseudun asuntotarpeeseen. Maankäytöllisillä ratkaisuilla vaikutetaan ympäristöön hyvin pitkällä aikavälillä.

Finnoon keskuksen asemakaava on saanut lainvoiman. Länsimetro on toteutettu ja Finnoon metroasema on toiminnassa. Alueelle on jo aiemmin myönnetty nyt uudestaan haetuille toimenpiteille poikkeaminen liito-oravan suojelusta. Finnoon alueen ja metrokeskuksen toiminnallisten tarpeiden turvaamiseksi Meritien korottaminen ja leventäminen ja Djupsundsbäckenin puron uoman siirron ja uomasta padottavien rakenteiden poisto sekä Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vaatimat vahvistukset ovat välttämättömiä.

Poikkeamisen edellytyksenä on, että hanke on yleisen edun kannalta erittäin merkittävä, eikä vaihtoehtoja toteuttamiselle ole löydettävissä. Finnoon keskuksen metroaseman rakentaminen on mahdollistanut valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisen yhdyskuntarakenteen tiivistämisen hyvien joukkoliikenneyhteyksien varressa. Poikkeaminen mahdollistaa metroaseman toiminnallisen ja taloudellisen täysimääräisen hyödyntämisen.

Muuta tyydyttävää ratkaisua katujärjestelyjen parantamiseksi ja purouoman siirtämiseksi ei ole. Meritien korottamisen ja leventämisen vaatimaa katualueen tilaa ei ole mahdollista kaventaa tai kadun linjausta muokata siten, että liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikat voisivat säilyä heikentymättä. Metroasemaa ympäröivän toimivan ja tarkoituksenmukaisen kaupunkirakenteen toteuttaminen ei ole Finnoossa mahdollista tavoitteiden mukaisesti, ilman esitettyä Meritien korotusta sekä purouoman siirtoa ja padottavien rakenteiden poistoa purouomasta, jotka vaativat poikkeamista liito-oravan luonnonsuojelulain mukaisesta suojelusta.

Liito-oravan suotuisa suojelutaso säilyy hyvänä, koska riittävästi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä turvataan, lisääntymis- tai levähdyspaikkojen määrä ei laske ja keskeiset kulkuyhteydet elinalueiden välillä säilyvät. Finnoon liito-oravien säilyvät elinympäristöt mahdollistavat useamman yksilön talvehtimisen ja lisääntymisen alueella. Myös liito-oraville tärkeät kulkuyhteydet turvataan, niin ettei suotuisa suojelutaso vaarannu. Liito-oravan suotuisa suojelutaso ei Espoon näkemyksen mukaan vaarannu, koska alueella säilyy riittävästi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä ja liito-oravalle tärkeät kulkuyhteydet turvataan.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus myöntää Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskukselle luvan poiketa luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaisesta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevasta hävittämis- ja heikentämiskiellosta hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Hakija veloitetaan toteuttamaan hakemuksen mukaiset puuston täydennysistutukset.
2. Säilyvä puusto tulee suojata asianmukaisesti ennen hakemuksen mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.
3. Hakijan on seurattava liito-oravakannan tilaa hakemuksen kohteena olevalla alueella vuosittain 5 vuotta toimenpiteiden aloittamisesta alkaen ELY-keskuksen erikseen hyväksymän seurantaohjelman mukaisesti. Raportti seurannan tuloksista on toimitettava vuosittain 31.12. mennessä ELY-keskukselle.
4. Puuston poistoa tai muita liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikentäviä töitä ei saa tehdä liito-oravan lisääntymisaikana 15.3.–31.7.
5. Lupa ei oikeuta liito-oravayksilöiden tahalliseen häirintään tai tappamiseen.

6. Lupa on voimassa 5 vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta alkaen.

Lupa voidaan peruuttaa osittain tai kokonaan, mikäli sen ehtoja ei noudateta.

Perustelut

Liito-orava on luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettu Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävä eläinlaji, jonka yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ovat sen pesintään, päivän viettoon, levähtämiseen, suojautumiseen tai ravinnon varastointiin käytettävät puut, pöntöt tai rakennusten osat. Lisääntymis- tai levähdyspaikan käsitteeseen luetaan myös lisääntymis- tai levähdyspaikan välittömässä läheisyydessä olevat suojaa ja ravintoa tarjoavat puut.

Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskus hakee lupaa poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellosta Finnoon keskuksen Syvänsalmenmetsän alueella sijaitsevien liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiseksi. Vuonna 2024 tehdyssä selvityksessä ydinalueen länsipuolella havaittiin kaksi liito-oravan käytössä olevaa pesäpönttöä, jotka katsotaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. Lisäksi Syvänsalmenmetsän pohjoispuolella sijaitsee viimeksi vuonna 2022 liito-oravan käytössä ollut pesäpönttö, joka katsotaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologista toiminnallisuutta heikentävät liito-oravan ydinalueen pinta-alan pieneneminen ja kulkuyhteyksien heikentyminen.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa saman lain 78 §:n kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi; 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta; 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Suotuisa suojelutaso

Poikkeamisen ensimmäinen edellytys luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan on, että siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 3 §:n mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Liito-oravan elinvoimaisuudelle tärkeää on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä näitä ympäröivien ravinto- ja suojapuiden säilymisen lisäksi se, että yksilöt pystyvät liikkumaan alueelta toiselle ravinnonhaussa ja lisääntymisaikana. Koska liito-oravan asuttamat metsäalueet sijaitsevat toisistaan hajallaan muodostaen elinympäristöverkoston, suotuisan suojelutason säilyttämisen edellytyksenä on kulkuyhteyksien säilyminen elinalueiden välillä. Yhteyksien merkitys korostuu, jos elinpiirit vähenevät tai niitä pienennetään.

Lajin paikallisen kannan tila voi olla erilainen kuin suojelun taso laajemmalla alueella. Siksi suojelun taso olisi Euroopan komission 12.10.2021 päivätyn tiedonannon (Ohjeasiakirja luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta, C(2021) 7301) mukaan tunnettava ja arvioitava kaikilla tasoilla asianmukaisesti. Poikkeusta suojelusta ei voida myöntää, jos sillä on millä tahansa tasolla haitallinen vaikutus lajin suojelun tasoon tai suotuisan suojelun tason saavuttamiseen. Suojelutason arvioinnissa on myös huomioitava muiden lajin suojelusta myönnettyjen poikkeamisten kumulatiivinen vaikutus.

Liito-orava on uusimman uhanalaisuusluokituksen mukaan Suomessa vaarantunut (VU) ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji. Sen kanta on pienentynyt 1900-luvun puolivälistä lähtien. Vuosien 2006 ja 2015 välillä kannan arvioidaan taantuneen noin 23 %. Merkittävin syy liito-oravan uhanalaisuuteen on metsätalous. Laji suosii vanhoja, kuusivaltaisia sekametsiä ja kärsii kolopuiden, erityisesti vanhojen haapojen, vähenemisestä. Tuoreimman, vuosia 2013–2018 koskevan luontodirektiivin toimeenpanoon liittyvän arvioinnin mukaan liito-oravan suojelutaso Suomessa on levinneisyyden osalta suotuisa mutta muiden arviointikriteerien (populaation tila, elinympäristön tila ja suojelutason odotettavissa oleva kehitys) osalta ”epäsuotuisa riittämätön”. Suotuisan suojelutason kokonaisarvio on niin ikään ”epäsuotuisa riittämätön” ja kehityssuunta heikkenevä. Valtakunnallisella tasolla havaitusta kannan heikkenevästä kehityssuunnasta huolimatta pääkaupunkiseudulla laji on 2000-luvulla levinnyt ja runsastunut nopeasti. Vaikka lajin suojelutaso Suomessa ei ole suotuisa, se ei lähtökohtaisesti estä poikkeamisen myöntämistä (esim. KHO 2003:98).

Liito-oravan esiintymisestä Finnoon keskuksen alueella tehtiin ensimmäiset havainnot vuonna 2012. Vuosina 2012-2014 toteutettujen selvitysten perusteella alueelle rajattiin kolme liito-oravan ydinaluetta, joista pohjoisimman hävittämiseen ja keskimmäisen, eli Syvänsalmenmetsän ydinalueen heikentämiseen ELY-keskus myönsi Espoon kaupungin kaupunkisuunnittelukeskukselle kumotun luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n mukaisen poikkeusluvan (UUDELY/3461/2014) vuonna 2014. ELY-keskus jatkoi poikkeusluvan voimassaoloa vuonna 2019 myöntämällään jatkoluvalle (UUDELY/4027/2019) 31.12.2024 asti. Liito-oravan esiintymistä Finnoon alueella on vuosina 2016-2024 selvitetty osana edellä mainittujen poikkeuslupien ehtoja. Alueella on kaikkina selvitysvuosina tehty havaintoja liito-oravan oleskelusta ja pesinnästä. Vuonna 2014 tunnistetuille liito-oravan elinalueille on osana poikkeuslupien ehtoja asennettu liito-oravan pesintään soveltuvia pönttöjä.

Vuonna 2014 rajatuista ydinalueista pohjoinen ydinalue on sittemmin hävitetty alueelle myönnettyjen poikkeuslupien mukaisesti Finnoon metroaseman rakentamiseksi. Myös Syvänsalmenmetsän ydinalueella on kaadettu poikkeuslupien mukaisesti puita vesihuoltoverkoston ja ulkoilureittien pohjatöiden toteuttamiseksi. Eteläisimpään, Hyljelahdentien ydinalueeseen ei ole kohdistunut toimenpiteitä. Vuoden 2014 jälkeen tehtyjen liito-oravahavaintojen perusteella Finnoon keskuksen eteläpuolelle on lisäksi rajattu kolme uutta ydinaluetta, jotka kattavat yhteensä noin 2 hehtaaria.

Syvänsalmenmetsän ydinalue on vuodesta 2012 asti tehtyjen papanahavaintojen määrän ja alueen ominaisuuksien sekä kulkuyhteyksien perusteella liito-oravan merkittävin elinalue Finnoon alueella. Syvänsalmenmetsän ydinalue jakautuu kolmeen osaan, joita erottaa pohjoisessa Ridarinreitti ja ydinalueen keskellä Hyljeluodonpolku. Vuoden 2024 keväällä tehdyn liito-oravaselvityksen mukaan Syvänsalmenmetsän ydinalue kattoi noin 1,5 hehtaaria metsäalaa, josta alueen läntinen osa muodosti noin 0,9 hehtaaria. Ydinalueella on tämän jälkeen toteutettu alueelle aikaisemmin myönnettyjen poikkeuslupien mukaisia puunkaatoja, joiden takia ydinalueen läntinen osa on pienentynyt noin 0,75 hehtaariin ja ydinalue kokonaisuudessaan noin 1,35 hehtaariin.

Vain ydinalueen läntisellä osalla tehtiin havaintoja liito-oravan pesinnästä vuonna 2024. Alueella havaittiin papanoita kahdelta pesäpöntöltä, jotka tulkitaan lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi, ja näiden lisäksi kahdelta muulta puulta. Kokonaisuudessaan papanahavaintojen määrä liito-oravan elinalueilla Finnoossa oli vuonna 2024 huomattavasti pienempi kuin aikaisempina selvitysvuosina. Selvityksen mukaan liito-oravan papanahavaintojen huomattavaan vähentymiseen vaikutti etenkin talven 2023–2024 märät sääolosuhteet.

Ydinalueen pohjoispuolella, Ridarinreitin toisella puolella sijaitseva liito-oravan pesäpönttö on selvitysten perusteella ollut liito-oravan käytössä viimeksi vuonna 2022. Hakemuksen mukaan Syvänsalmenmetsän pohjoisosan reunapuustoa on tarpeellista kaataa, jolloin pesäpönttöä ympäröivä liito-oravan elinalue pienenee. Myös liito-oravan asumattomat lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltuja, jos on riittävän todennäköistä, että laji voi palata niihin. Syvänsalmenmetsän pohjoispuolella sijaitseva pesäpönttö tulkitaan siten lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, jonka ekologinen toiminnallisuus heikkenee hakemuksen mukaisten toimenpiteiden takia.

Vuonna 2024 tehdyn selvityksen mukaan Finnoon keskuksen alueella on säilynyt poikkeuslupien ehtojen mukaisesti noin 10 hehtaaria liito-oravalle soveltuvaa elinaluetta. Myös liito-oravan kulkuyhteydet Finnoon keskuksen alueella sijaitsevien elinalueiden välillä ovat säilyneet toiminnallisina. Kulkuyhteydet muille lähiympäristössä sijaitseville elinalueille ovat paikoittain heikentyneet tai hävinneet maankäytön kehittämisen seurauksena.

Muita tunnistettuja liito-oravan elinalueita sijaitsee idässä, Matinkylän alueella sekä lännessä, Kaitaan alueella. ELY-keskus on myöntänyt Espoon kaupungille luvan poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta edellä mainituilla alueilla Kaitaan metroaseman rakentamiseksi (UUDELY/3299/2016, UUDELY/11679/2019) sekä Matinkylän metroaseman rakentamiseksi (UUDELY/12522/2017). Edellä mainittujen poikkeuslupien mahdolliset kumulatiiviset vaikutukset tulee ottaa huomioon, kun arvioidaan hakemuksen mukaisen poikkeamisen vaikutuksia liito-oravan suojelutasolle. Viime vuosina tehtyjen useiden liito-oravakartoitusten ja kokonais selvitysten perusteella liito-oravan kanta on kuitenkin elinvoimainen ja kasvussa koko pääkaupunkisudulla.

Paikallinen taso

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet kohdistuvat Syvänsalmenmetsän ydinalueen reunapuustoon. Ydinalueen ulkoreunoilta poistetaan puustoa, mikä pienentää liito-oravan elinaluetta ja heikentää alueella sijaitsevien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologista toiminnallisuutta. Toimenpiteet eivät kuitenkaan kohdistu suoraan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittaville alueille, joten hakemuksessa ei ole kyse lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisestä. Puuston poistaminen heikentää myös liito-oravan kulkuyhteyksiä Syvänsalmenmetsän ydinalueelta.

Lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi tulkittavien pesäpönttöjen lisäksi Syvänsalmenmetsän ydinalueella sijaitsee neljä muuta liito-oravan käyttöön tarkoitettua pesäpönttöä, joista osaa liito-orava on seurantaselvitysten perusteella käyttänyt pesänään useampina vuosina.

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta näiden potentiaalisten pesäpuiden säilymiseen ydinalueella tai kohdistu niiden välittömään läheisyyteen.

Liito-oravalla on toimivat kulkuyhteydet Syvänsalmenmetsän ydinalueelta Finnoon keskuksen eteläpuolisille elinalueille, lännessä sijaitseville Kaitaan elinalueille, idässä sijaitseville Matinkylän elinalueille sekä pohjoisessa sijaitsevan Länsiväylän suuntaan. Länsiväylä muodostaa liito-oravalle kulkuesteen, jonka lähin tunnistettu ylityskohta on Suvisillan kohdalla Tapiolassa, joten liito-oravan itä-länsisuuntaisten kulkuyhteyksien säilymisen tärkeys korostuu Syvänsalmenmetsän ydinalueen ekologisen toiminnallisuuden arvioinnissa.

Liito-oravan siirtyminen Syvänsalmenmetsän ydinalueelta Finnoon eteläisille elinalueille edellyttää ydinalueen eteläpuolella sijaitsevan puhdistamoalueen takia Meritien ylitystä. Meritien ylityskohta on aikaisemmin myönnettyjen poikkeuslupien perusteella toteutettujen puunkaatojen jälkeen leventynyt noin 40 metriin. Hakemuksen mukaisten toimenpiteiden jälkeen Meritien ylityskohta leventyisi vielä muutamalla metrillä. Hakemuksen mukaan yhteyden arvioidaan säilyvän toimivana, kun otetaan huomioon toimenpiteiden jälkeen jäljelle jäävän reunapuuston korkeus ja laatu.

Meritien ylittävä kulkureitti on tärkeä Syvänsalmenmetsän ydinalueen ja Finnoon keskuksen eteläpuolisten elinalueiden sekä Kaitaan elinalueiden välisenä ainoana suorana ja edelleen toiminnallisena yhteytenä. Yhteys on tärkeä myös osana liito-oravan elinalueiden muodostamaa laajempaa ekologista verkostoa, jossa se toimii liito-oravan suorimpana yhteysreittinä Matinkylän elinalueilta Kaitaan elinalueille.

Liito-oravan on todettu voivan liitämällä ylittää jopa 40 metriä leveitä puuttomia alueita, jos ylityskohta on riittävän puustoinen. Meritien ylityskohta Syvänsalmenmetsästä Hylkeenpyytäjänpuistoon näin ollen säilyy toiminnallisena, kun otetaan huomioon, että Meritien molemmilla puolilla säilyy varttunutta puustoa ylityskohdassa. Meritien ylitys Syvänsalmenmetsästä on lisäksi liito-oravalle mahdollinen myös Havaintopolun ja Meritien risteyksessä sijaitsevan metsäalueen kautta. Metsäalueen kautta kulkeminen edellyttää liito-oravalta noin 20 metriä leveiden katualueiden ylitystä Havaintopolun ja Meritien ylitse. Hakija on lisäksi sitoutunut kehittämään Syvänsalmenmetsän eteläistä kulkuyhteyttä Meritien varrelle tehtävillä täydennysistutuksilla, joten kulkuyhteyden toiminnallisuus saattaa tulevaisuudessa parantua.

Syvänsalmenmetsän ydinalueen pohjoispuolelta on kulkuyhteys vain Ridarinreitin ylitse etelään. Hakemuksen mukaan Syvänsalmenmetsän pohjoisosan reunapuustoa poistetaan Ridarinreitin varrelta, mikä heikentää etelään suuntautuvaa kulkuyhteyttä. Kulkuyhteyden edellyttämä Ridarinreitin ylityskohta on toimenpiteiden jälkeen noin 30

metriä, joten kulkuyhteys tulee säilymään toimenpiteiden jälkeen toiminnallisena.

Syväsalmenmetsän itäpuolella sijaitsevat liito-oravan kulkuyhteydet Matinkylän elinalueille sekä pohjoiseen kohti Länsiväylää. Nuottalahden kautta Matinkylän elinalueille suuntautuva yhteys tulee hakemuksen mukaisten toimenpiteiden jälkeen heikentymään, kun Havaintopolun kohdalla sijaitsevan Djupsundsbäckenin rumpualituksen uudistaminen edellyttää Syväsalmenmetsän reunimmaisten puiden kaatamista. Kulkuyhteys tulee kuitenkin toimenpiteiden jälkeen säilymään toiminnallisena, sillä rumpualituksen uudistaminen edellyttää hakemuksen mukaan vain yksittäisten puiden poistamista ydinalueen reunalta.

Syväsalmenmetsän itäpuolelta Länsiväylää kohti suuntautuvan kulkuyhteyden toiminnallisuus on Finnoon altaan pohjoispuolella heikko. Yhteyden voidaan kuitenkin katsoa olevan toiminnallinen. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta kulkuyhteyden säilymiseen, ja hakijan mukaan kulkuyhteyttä pyritään tulevaisuudessa kehittämään. Ydinalueen läntisestä kulmasta Djupsundsbäckenin mukaisesti kohti Kaitaan elinalueita suuntautuvan potentiaalisen ekologisen yhteyden toiminnallisuus on sen sijaan hävinnyt maankäytön kehittämisen seurauksena vuoden 2013 jälkeen. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet heikentävät potentiaalisen kulkuyhteyden tulevaa toiminnallisuutta leventämällä yhteyden edellyttämää Meritien ylityskohtaa. Hakijan mukaan yhteyttä kuitenkin pyritään kehittämään täydennysistutuksin.

Hakemuksen mukaisten toimenpiteiden jälkeen ydinalueella säilyy näin ollen kolme vuonna 2024 ja 2022 tehtyjen havaintojen perusteella rajattua lisääntymis- ja levähdyspaikkaa sekä niitä ympäröivää yhtenäistä sekametsää. Lisäksi suurin osa ydinalueen metsäalasta sekä neljä muuta liito-oravan käyttöön soveltuvaa pönttöpuuta säilyvät alueella toimenpiteiden jälkeen. Myös liito-oravan kulkuyhteydet Syväsalmenmetsän ydinalueelta tulevat osittain säilymään ennallaan ja osittain heikentymään, mutta kulkuyhteyksien toiminnallisuus ei toimenpiteiden jälkeen häviä. Espoosta ja Helsingistä kertyneiden inventointitietojen perusteella liito-oravan elinalueiden toiminnallisuudelle olennaista on kulkuyhteyksien säilyminen ainakin kahteen suuntaan. Radioseurannassa liito-oravien on myös havaittu käyttävän heikkolaatuisempia yhteyksiä.

Toimenpiteiden jälkeen ydinalueen läntinen osa pienenee noin 0,1 hehtaaria ja pohjoinen osa noin 0,03 hehtaaria. Ydinalue kattaa toimenpiteiden jälkeen näin ollen kokonaisuudessaan noin 1,2 hehtaaria. Naaraiden elinpiirien ydinosien, joilla yksilö viettää suurimman osan aikaansa, on todettu olevan keskimäärin 0,9 hehtaaria (vaihteluväli 0,04–2,5 ha), joten Syväsalmenmetsän ydinalue olisi kokonaisuudessaan

hieman keskimääräistä ydinalueetta suurempi myös hakemuksen mukaisten toimenpiteiden jälkeen.

Liito-oravan paikallisen populaation pitkän aikavälin elinvoimaisuudelle on olennaista, että Syvänsalmenmetsän ydinalueella säilyy hakemuksen mukaisten toimenpiteiden jälkeen useampia potentiaalisia pesäpuita, sillä liito-oravan ekologiaan kuuluu, että naaras käyttää useampaa pesäpaikkaa. Syvänsalmenmetsän toiminnallisuutta tukee myös se, että Finnoon keskuksen lähiympäristössä on aikaisemmin myönnettyjen poikkeuslupien mukaisesti säilytetty noin 10 hehtaaria liito-oravalle soveltuvaa elinaluetta. Myös liito-oravan kulkuyhteydet elinalueeksi säilytetyllä alueella pysyvät toiminnallisina. Tämän lisäksi Finnoon keskuksen eteläpuolella on vuoden 2014 jälkeen havaittu myös uusia liito-oravan käyttämiä elinalueita Hylkeenpyytäjätien pohjoispuolella sekä Hyljelahdentien eteläpuolella.

Hakemuksen mukaisiin toimenpiteisiin sisältyy Djupsundsbackenin uoman siirtäminen ja rumpualituksen uudistaminen. Uomaan kohdistuvien toimenpiteiden tarkoituksena on ehkäistä muun muassa Syvänsalmenmetsän alueelle nousevia hulevesitulvia nopeuttamalla veden virtausta, laajentamalla uoman pinta-alaa sekä poistamalla vettä patoavia rakennelmia. Tulvavesien nouseminen Syvänsalmenmetsän ydinalueelle voi vahingoittaa ydinalueen puustoa, joten tulvimisen estämiseen pyrkivillä toimenpiteillä saattaa myös olla alueen ekologista toiminnallisuutta pitkällä aikavälillä parantava vaikutus.

Edellä todetun perusteella kolmen lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentäminen Syvänsalmenmetsän ydinalueella ei tule hävittämään ydinalueen ekologista toiminnallisuutta liito-oravan elinalueena. Näin ollen Syvänsalmenmetsän ydinalue säilyy liito-oravalle elinkelpoisena, eivätkä hakemuksen mukaiset toimenpiteet vaikuta liito-oravan suojelutasoon paikallisesti Syvänsalmenmetsän alueella.

Alueellinen ja valtakunnallinen taso

Liito-oravan levinneisyyden painopiste Suomessa on maan eteläosassa. Uudellamaalla esiintymisen painopistealueita ovat maakunnan länsiosa ja varsinkin pääkaupunkiseutu, jossa liito-oravakanta on Etelä-Suomen tiheimpiä. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet sijoittuvat näin ollen alueelle, jossa liito-orava on melko yleinen laji. Suojelusta poikkeamisella ei tässä tapauksessa ole suoraa vaikutusta liito-oravan alueelliseen tai valtakunnalliseen populaatioon, sillä lupaa ei ole haettu liito-oravayksilöiden tappamiseen tai häirintään.

Liito-oravan laajemmalle ekologiselle verkostolle tärkeä itä-länsisuuntainen kulkuyhteys Matinkylän elinalueilta Kaitaan elinalueille tulee säilymään toiminnallisena Syvänsalmenmetsän ydinalueen kohdalla. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät näin ollen hävitä tai

merkittävästi heikennä liito-oravan tärkeitä kulkuyhteyksiä liito-oravan Länsiväylän eteläpuoleisilla elinalueilla.

ELY-keskus on vuonna 2018 myöntänyt luvan poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta Matinkylän metroaseman ja metrokorttelin rakentamiseksi. Lupa myönnettiin neljän pesäpuun poistamiseen ja liito-oravan ydinalueen pienentämiseen 2,7 hehtaarilla. Lupapäätös on voimassa 31.12.2027 asti. Hakemuksen mukaisia liito-oravan elinalueeseen kohdistuvia toimenpiteitä ei ole toistaiseksi toteutettu.

ELY-keskus on vuonna 2016 myöntänyt luvan poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta myös Kaitaan metroaseman ja metrokorttelin rakentamiseksi. Lupa myönnettiin yhden pesäpuun poistamiseen ja liito-oravan elinalueen pienentämiseen 0,5 hehtaarilla. ELY-keskus myönsi samalle alueelle toisen poikkeuslupan vuonna 2019 alueella havaitun uuden lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämiseen. Lupapäätökset ovat voimassa 31.12.2025 asti. Hakemusten mukaisia liito-oravan elinalueeseen kohdistuvia toimenpiteitä ei ole toistaiseksi toteutettu.

Edellä mainittujen poikkeamisten kohteina olevat liito-oravan elinalueet Kaitaan ja Matinkylän alueilla säilyvät lupapäätösten mukaan toiminnallisina myös toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen. ELY-keskus näin ollen katsoo, ettei hakemuksen mukainen poikkeaminen vaikuta liito-oravan alueellisen suojelutasoon, vaikka arvioinnissa otetaan huomioon edellä mainittujen poikkeuslupien mukaisesti mahdollisesti toteutettavat toimenpiteet ja niiden vaikutukset liito-oravan laajemmalle elinympäristöverkostolle. Hakemuksen mukainen poikkeaminen ei näin ollen vaikuta liito-oravan suojelutasoon alueellisesti tai valtakunnallisesti.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella hakemuksen mukaisella poikkeamisella ei ole merkittävää vaikutusta liito-oravan elin- tai liikkumismahdollisuuksiin tai yksilöiden kokonaismäärään paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti, eikä poikkeamisesta näin ollen aiheudu haittaa liito-oravan suojelutasolle sen luontaisella levinneisyysalueella.

Poikkeamisen tarpeellisuus

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 3 kohdan poikkeamisperusteena mainitaan erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt. Komission tiedonannossa on todettu, että useimmissa tapauksissa luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu yleinen etu voi olla erittäin tärkeä vain, jos se on pitkäaikainen. Hakija on esittänyt, että hakemuksen mukaisille

toimenpiteille Finnoon keskuksen alueella on olemassa erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy.

Finnoon metroasema ympäristöineen on pääkaupunkiseudun merkittävä täydennysrakentamiskohde. Finnoon metroasema mahdollistaa noin 14 000-16 000 uuden asukkaan alueen rakentumisen. Hakemuksen mukaan metrokeskuksen rakentaminen ja asumisen tiivistäminen sen ympärillä tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, toteuttavat Uudenmaan maakuntakaavaa ja Espoon eteläosien yleiskaavaa raideliikenteen osalta sekä Finnoon osayleiskaavaa. Valmisteilla olevissa asemakaavoissa metroaseman 600 metrin jalankulkuvyöhykkeelle asemakaavoitetaan yhteensä noin 450 000 k-m² maankäyttöä, sisältäen asumista, julkisia palveluja, toimistoja sekä liiketilaa. Edellä mainitusta rakennusoikeudesta tulevan Meritien, Suomenlahdentien ja Finnovikenin kosteikon rajaamiin kortteleihin sijoittuu noin 290 000 k-m².

ELY-keskus yhtyy hakijan näkemykseen siitä, että Finnoon metroaseman ympäristön rakentaminen edistää kestävästä yhdyskuntarakennetta tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Hakemuksen mukaisilla toimenpiteillä on näin ollen pitkäaikaisia vaikutuksia alueen maankäyttöön. Finnoon keskuksen maankäytön kehittämisen on perusteltua katsoa edellyttävän myös liikennejärjestelyiden lyhyen aikavälin parantamista. Hakemuksen tavoitteen toteutumisen voidaan siten katsoa edellyttävän Meritien korottamista ja leventämistä, Ridarinreitin ja muiden katuyhteyksien rakentamista, Djupsundsbackenin uoman siirtoa ja rumpualituksen uusimista sekä Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vahvistamista. Edellä mainitut toimenpiteet ovat tarpeellisia liikenteen turvallisuuden ja toimivuuden, alueen tulvasuojelun sekä kestävien liikkumismuotojen edistämiseksi.

ELY-keskus katsoo, että kaupunkirakennetta tiivistävä rakentaminen erityisesti hyvien raideliikenneyhteyksien varrella on sellainen erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, jonka vuoksi voi olla tarpeellista poiketa tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellosta. Finnoon metroaseman ympäristön rakentamista on edellä mainittujen seikkojen perusteella pidettävä erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavana syynä poiketa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta. ELY-keskus näin ollen katsoo, että hakemus täyttää poikkeamisen tarpeellisuutta koskevan edellytyksen.

Muu tyydyttävä ratkaisu

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan poikkeamisen edellytyksenä on, ettei hankkeella tavoitellun päämäärän toteuttamiseksi ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen tarkoittaa komission tiedonannon mukaan sitä, että

ongelmaa ei voida ratkaista tavalla, johon ei liity poikkeamista. Muita ratkaisuja voivat olla esimerkiksi hankkeiden vaihtoehtoiset sijaintipaikat, erilaiset toteutusasteet tai -suunnitelmat tai vaihtoehtoiset toimet, menettelyt tai menetelmät. Muuta ratkaisua voidaan pitää tyydyttävänä paitsi silloin, kun sillä voidaan saavuttaa poikkeamisen tavoitteet yhtä hyvin, mutta myös silloin, kun poikkeamisesta aiheutuvat haitat eivät ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja kun muulla ratkaisulla puolestaan taattaisiin oikeasuhtaisuus.

Alueelle on jo rakennettu Finnoon metroasema ja sen sisäänkäynnit, joista toisen käyttöönotto edellyttää Meritien korottamista. Meritien korottaminen ja leventäminen on tarpeellista myös alueen muiden katujärjestelyjen parantamiseksi hakemuksen mukaisella tavalla. Hakemuksen mukaan Meritien länsipuolella sijaitseva rakennuskanta estää katualueen laajentamisen länteen Meritien itäpuolella sijaitsevan Syvänsalmenmetsän sijasta. ELY-keskus toteaa, ettei katualueen siirtämistä tai leventämistä länteen voida pitää oikeasuhtaisena tai tyydyttävänä vaihtoehtona hakemuksen mukaisille toimenpiteille ottaen huomioon, että se saattaisi edellyttää olemassa olevan rakennuskannan purkamista.

Katujärjestelyiden parantaminen Finnoon metroaseman ympäristössä edellyttää hakemuksen mukaan myös Ridarinreitin ja muiden katuyhteyksien rakentamista, Djupsundsbäckenin uoman siirtoa ja rumpualituksen uusimista sekä Skarpnäsin aukion ja Skarpnäsinpolun vahvistamista. Katujärjestelyiden parantaminen on tarpeellista Finnoon metroaseman ympäristön kehittämiseksi Finnoon keskuksen sekä muiden valmisteilla olevien asemakaavojen mukaisella tavalla, jossa 600 metrin jalankulkuvyöhykkeelle metroasemasta asemakaavoitetaan yhteensä noin 450 000 k-m² maankäyttöä.

ELY-keskus yhtyy hakijan näkemykseen siitä, että maankäytön kehittäminen Finnoon metroaseman ympäristössä edellyttää alueen katujärjestelyiden parantamista hakemuksen mukaisella tavalla. Katujärjestelyiden parantaminen ei ole mahdollista ilman, että Syvänsalmenmetsän reunapuustoa kaadetaan. Hakemuksen mukaisen tavoitteen toteuttamiseksi ei näin ollen ole olemassa sellaista muuta tyydyttävää ratkaisua, joka ei edellyttäisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta poikkeamista ja joka mahdollistaisi poikkeamisella tavoitellun päämäärän saavuttamisen. ELY-keskus katsoo lisäksi, että poikkeamisella tavoiteltu päämäärä on oikeassa suhteessa poikkeamisesta liito-oravalle aiheutuviin vaikutuksiin.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luvanmukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 83 §
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU 316 €

Maksu määräytyy valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuodelle 2025 antaman asetuksen (794/2024) mukaisesti.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse:
Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus

Tiedoksi sähköpostitse:
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Suomen ympäristökeskus

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Maksuvelvollinen voi vaatia oikaisua päätöksestä perittävään maksuun. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut yksikön päällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/1798/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/1798/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Huolman Ilpo 26.06.2025 11:18

Esittelijä Kaikkonen Anniina 26.06.2025 09:53

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijastiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuo- mioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuo- mioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihde 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15